
artikeltjes over valse en foutieve berichtgeving in de ‘vijandelijke’ pers et cetera.⁸

Met deze toon hebben Geelkerken en Van den Brink zichzelf en de zaak waarvoor zij stonden geen dienst bewezen. Belangrijke geestverwanten als de predikanten G. Brillenburg Wurth, W.M. le Cointre, W.H. en H.A. Wiersinga, A.G. Wolf en anderen lieten al in een vroeg stadium merken dat ze het met de toon en de koers van Geelkerken en Van den Brink niet eens waren. Hun bezwaar was dat Geelkerken en de zijnen niet op hereniging uit waren, maar op verdergaande scheuring. Voor Geelkerken was het een grote teleurstelling dat J.C. Brussaard – jarenlang een trouw vriend en bovendien mederedacteur van *Woord en Geest* – zich eind 1926 conformeerde aan de besluiten van de synode van Assen. Het leidde tot een onverkwikkelijk conflict met de overige redactieleden van *Woord en Geest*, Geelkerken, Van den Brink en F.J.J. Buytendijk. Uitkomst hiervan was dat Brussaard zich uiteindelijk genooddaakt zag als redactielied te bedanken. Hoe groot het effect van dit conflict op anderen is geweest, valt niet meer na te gaan. Van de medewerkers aan *Woord en Geest* legden slechts enkelen hun taak neer. Maar in de Bond van Bezwaarden – een bond van gereformeerden die moeite hadden met de besluiten van de synode van Assen, in 1926 door Geelkerken en Van den Brink was opgericht om zoveel mogelijk aanhang te verwerven – nam in diezelfde tijd de spanning toe.⁹ Enkele vooraanstaande leden drongen erop aan te zoeken naar hereniging met de GKN. Geelkerken en Van den Brink wensden echter geen Bond van Overleg om tot Hereniging te geraken. Ze wensden een Bond van Bezwaarden, die zich overal in het land zou roeren. Dat werd vanaf de zomer van 1927 openlijk de koers van de Bond. Opnieuw haakten geestverwanten af, zoals dat ook kort na Assen was gebeurd. Kortom, de kring rondom Geelkerken was naar het oordeel van velen niet veel meer dan een ‘tegenpartij’, men had geen plan voor de toekomst, men was vooral tegen Assen, men was niet uit op het helen van de breuk. Dat werd Geelkerken verweten, en het was niet ten onrechte. Daarmee heeft Geelkerken de slag om de sympathie van de gewone kerkganger verloren. Geestverwanten uit Amsterdam-West vroegen al in oktober 1926 of er voldoende basis was om een eigen kerkverband te beginnen. Ze zagen scherp waar het aan schortte, maar Geelkerken wilde er niet van horen.¹⁰

De eerste jaren waren jaren van groei, waarin men vol enthousiasme aan het werk ging. Er werd een huishoudelijk reglement samengesteld, men regelde de pensioenzaken, er werden fondsen in het leven geroepen om noodlijdende kerken, predikanten en studenten te steunen, men zond een zendeling uit, en er werd een

⁸ Een opvallende uitzondering vormden in 1926 de artikelen van Buskes over het sociale leven en over dr. mr. Willem van den Bergh. Typerend voor Buskes, die, hoewel door Assen evenzeer gekwetst als Geelkerken en Van den Brink, oog had voor de nood van de wereld om hem heen. Maar overigens stond Assen centraal in *Woord en Geest*.

⁹ Notulen en ingekomen stukken van deze Bond en zijn voorloper (het Centraal Comité voor Advies en Leiding), Archief Geelkerken, doos 70 en doos 29.

¹⁰ Zie HUA, Archief Hersteld Verband (AHV), inventarisnummer 1, *Notulen voorlopige classis*, Verslag kerkelijke conferentie 11-13 oktober 1926. Voor de reactie van Geelkerken, ‘De beginselverklaring der kerkelijke conferentie 11-13 oktober 1926 te Amsterdam, 1-IX, *Woord en Geest*, 12 november 1926-14 januari 1927, aldaar 26 november 1926.